

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRŮVODCE STUDIEM

1BP402

POJIŠŤOVNICTVÍ II

Hlavní vyučující

prof. Ing. Eva Ducháčková, CSc.

katedra bankovníctví a pojišťovnictví, Fakulta Financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze,
kancelář NB 154, tel. 224 095 161, e:mail: eva.duchackova@vse.cz, konzultační hodiny viz InSIS

1. Zaměření předmětu

Výklad metodologie a pokročilé pojistné teorie, výklad podstaty fungování pojištění v globální ekonomice. Vysvětlení makroekonomicky významných pojistných produktů, pojistně-technických principů fungování pojišťovny jako komerční finanční instituce. Seznámení se zvláštnostmi fungování pojišťovnictví jako specifického odvětví ekonomiky.

2. Výsledky učení

Po úspěšném absolvování budou studenti schopni:

- porozumět fungování komerčního pojištění v globální ekonomice,
- orientovat se v současném vývoje světového pojistného trhu, trhu EU a národního pojistného trhu,
- orientovat se v pojistně-technických specifikách odvětví pojišťovnictví, hlavních produktech nabízených pojišťovnami, principech dohledu nad pojišťovnictvím.

3. Obsah a organizace předmětu a studia

3.1. Filozofická fundace kategorie nahodilosti, kvalitativní a kvantitativní interpretace, obsah vědní disciplíny risk management, identifikace, ovládání a finanční eliminace rizik

Cíl

Seznámit posluchače s vymezením významu kategorie nahodilosti v rámci řešení důsledků rizik, možnostmi kvantifikace rizik – pravděpodobnost a důsledky – v cyklických podmínkách a obecnou rolí kategorie nahodilosti v rámci pojistné vědy.

Výsledek učení

- Schopnost porozumět významu nahodilosti v pojistné vědě.
- Schopnost orientovat se v obecných přístupech k hodnocení nahodilosti a rizika v souvislosti s uplatněním pojistných produktů.

Obsah

Pojmy neurčitost, nahodilost, riziko.

Risk management, jeho obsah, jednotlivé fáze risk management, finanční řešení důsledků rizik – samopojištění, pojištění.

CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342 Rozvoj vzdělávací a dalších činností a podpora kvality na VŠE v Praze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRŮVODCE STUDIEM

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2010): Teorie pojistných trhů. Kapitola 1.1 až 1.3.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.2. Pojištění jako nástroj finanční eliminace dopadů nahodilosti, finanční pojistná teorie, rozhodovací situace spojené s pojištěním, asymetrie informace mezi klientem a pojišťovnou

Cíl

Vysvětlit posluchačům pojištění jako finanční kategorii, pojištění jako nástroj finanční eliminace dopadů nahodilosti, role pojištění v ekonomice, přístupy k rozhodování o využití pojištění v obecných souvislostech. Vysvětlení specifik informační nedokonalosti v souvislosti s využitím komerčního pojištění, vysvětlení asymetrie informace na pojistných trzích.

Výsledek učení

- Schopnost orientovat se v rozhodovacích situacích spojených s komerčním pojištěním.
- Schopnost porozumět pojištění jako nástroje finanční eliminace dopadů nahodilosti.
- Schopnost orientovat se v názorech spojených s asymetrií informace na pojistných trzích.

Obsah

Podstata kategorie pojištění, pojištění jako nástroj finanční eliminace dopadů nahodilosti, finanční pojistná teorie, rozhodovací situace spojené s pojištěním, asymetrie informace spojené s pojištěním, z pohledu klienta a z pohledu pojišťovny.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2010): Teorie pojistných trhů. Kapitola 2., 1.4.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.3. Pojistný trh, věcný a investiční, subjekty pojistného trhu, pojišťovny jako institucionální investoři

Cíl

Seznámit posluchače s podstatou pojistného trhu, vysvětlit význam a podstatu věcného a investičního trhu. Seznámit posluchače se subjekty pojistného trhu, zejména rolí pojišťoven na pojistném trhu.

Výsledek učení

- Schopnost pochopit podobu a strukturu pojistného trhu, vzájemné propojení věcného a investičního pojistného trhu.
- Schopnost pochopit roli pojišťovny jako institucionálního investora na finančních trzích.
- Schopnost orientovat se ve struktuře pojistného trhu – z pohledu subjektů pojistného trhu (pojišťovny, zprostředkovatelé).

Obsah

Pojistný trh, jeho strukturu, věcný pojistných trh, investiční pojistný trh, pojišťovny, pojišťovacích zprostředkovatelé, jejich role na pojistném trhu, další subjekty pojistného trhu.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2010): Teorie pojistných trhů. Kapitola 3.1.

Způsob ověření znalostí studentem

PRŮVODCE STUDIEM

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.4. Pojistně technická činnost pojišťoven pojistně technické riziko pojišťovny, druhy a eliminace, stanovení rizika a jeho vliv na výši pojistného

Cíl

Seznámit posluchače s obsahem pojistně technické činnosti pojišťoven, riziky pojišťoven. Seznámit posluchače přístupy uplatňovanými v rámci pojistně technické činnosti.

Výsledek učení

- Schopnost orientovat se v přístupech k určení velikosti pojistného plnění v závislosti na druhu krytých rizik.
- Schopnost podstatu pojistně technického rizika.
- Schopnost pochopit strukturu podnikatelských rizik pojišťovny.
- Schopnost vymezit možnosti řešení podnikatelských rizik pojišťoven

Obsah

Pojistně technická činnosti pojišťovny, principy stanovení pojistného, formy pojištění, pojistně technické riziko, přístupy k řešení rizik pojišťoven.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2010): Teorie pojistných trhů. Kapitola 3.2. až 3.5.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.5. Assetliability management v neživotní pojišťovně

Cíl

Seznámit posluchače s postupy řízení aktiv a pasiv v pojišťovně, významem asset liability managementu v pojišťovně.

Výsledek učení

- Schopnost porozumět roli asset liability managementu v pojišťovně.
- Schopnost vyhodnotit postupy a metody asset liability managementu v pojišťovně.

Obsah

Význam asset liability managementu v pojišťovně, proces asset liability managementu, metody asset liability managementu.

Zdroje ke studiu

Daňhel a kol. (2005): Pojistná teorie. Kapitola 4.5.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.6. Zajištění a formy zajištění, alternativní formy přenosu rizika

Cíl

Seznámit posluchače s rolí zajištění při provozování komerčního pojištění, s podstatou a jednotlivými podobami zajištění a s možnými alternativními přístupy k přenosu rizika

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRŮVODCE STUDIEM

Výsledek učení

- Schopnost porozumět významu zajištění při provozování pojistných produktů s ohledem na homogenizaci v pojistném kmeni, řešení pojistně technického rizika a zvýšení kapacity pojistitele, vlivu na solventnost pojistitele.
- Schopnost analyzovat jednotlivé typy zajištění a ohledem na provozování pojistných produktů.
- Schopnost porozumět dalším nástrojům přenosu rizika.

Obsah

Význam zajištění pro pojistitele, význam zajištění při řešení důsledků katastrof, zajistitelé a jejich struktura, aktivní a pasivní zajištění, fakultativní a obligatorní zajištění, rámcová zajistná smlouva, proporcionální a neproporcionální zajištění, soupojištění, pojišťovací pooly, finanční zajištění, kaptivní pojištění.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 5.1. a 5.2.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.7. Legislativní rámec pro podnikání v pojišťovnictví

Cíl

Seznámit posluchače se důvody a přístupy k regulaci pojišťovnictví, se specifickou právní úpravou v rámci pojišťovnictví.

Výsledek učení

- Schopnost chápat nutnost a důvody regulace v pojišťovnictví v kontextu historického vývoje.
- Schopnost vyhodnotit činnost důsledky konkrétní právní úpravy pro činnost pojišťoven a dalších subjektů pojistného trhu.

Obsah

Obecné přístupy k regulaci pojišťovnictví, historie regulace, zvláštní důvody pro regulaci pojišťovnictví, právní předpisy upravující činnost pojišťoven, právní předpisy upravující pojistnou smlouvu, právní úprava distribuce v pojišťovnictví.

Zdroje ke studiu

Ducháčková Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 6.

Cipra (

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.8. Solventnost pojišťovny a podrobná charakteristika principů metodiky Solvency II

Cíl

Seznámit posluchače se strukturou rozvahy a výsledovky komerční pojišťovny, rolí kapitálu v hospodaření pojišťovny, s přístupy ke sledování solventnosti a zejména s metodikou Solvency II

CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342 Rozvoj vzdělávací a dalších činností a podpora kvality na VŠE v Praze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRŮVODCE STUDIEM

Výsledek učení

- Schopnost chápat specifickou rozvahy a výsledovky pojišťovny.
- Schopnost orientovat ve filozofii sledování solventnosti, pochopit metodiku Solvency II.
- Schopnost vyhodnotit solventnost na základě výpočtu minimálního kapitálového požadavku a solventnostního kapitálového požadavku.

Obsah

Náklady pojišťovny, výnosy pojišťovny, rozdílnost ve struktuře rozvahy životní a neživotní pojišťovny, metodika Solvency II a její tři pilíře, obsah a zaměření jednotlivých pilířů, risk management pojišťovny .

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 6.5.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.9. Makroekonomicky významné druhy životního pojištění, role životního pojištění

Cíl

Seznámit posluchače s podstatou a rolí životního pojištění, jednotlivými produkty životního pojištění, základními principy stanovení pojistného, charakteristika životního pojištění ve srovnání s penzijními produkty.

Výsledek učení

- Schopnost orientovat se ve struktuře životního pojištění a rozdílech u jednotlivých podob životního pojištění.
- Schopnost vyhodnotit cenu životního pojištění u jednotlivých typů životního pojištění.
- Schopnost chápat rozdíly životního pojištění a doplňkového penzijního spoření.

Obsah

Struktura a význam životního pojištění, rizikové životní pojištění, kapitálové životní pojištění, investiční životního pojištění, připojištění k životnímu pojištění, filozofie stanovení netto pojistného u klasického životního pojištění, doplňkové penzijní spoření (penzijní připojištění).

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 9.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.10. Makroekonomicky významné druhy neživotního pojištění

Cíl

Seznámit posluchače s principy fungování a strukturou neživotního pojištění, s jednotlivými podobami neživotního pojištění.

Výsledek učení

- Schopnost orientovat se ve struktuře produktů neživotního pojištění.
- Schopnost chápat podobu a rozdíly v pojištění majetku a pojištění finančních ztrát.
- Schopnost vyhodnotit obsah jednotlivých typů neživotního pojištění.

CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342 Rozvoj vzdělávací a dalších činností a podpora kvality na VŠE v Praze

PRŮVODCE STUDIEM

Obsah

Neživotní pojištění osob a jeho obsah, pojištění majetku a rizika krytá v rámci pojištění majetku, pojištění šomážních rizik, pojištění odpovědnosti za škody, pojištění právní ochrany, pojištění úvěru, pojištění záruky, principy stanovení netto pojistného v majetkovém pojištění.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 7., 8.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.11. Změny ve struktuře neživotního pojištění

Cíl

Seznámit posluchače s vývojovými trendy v oblasti neživotního pojištění, nové podoby v rámci neživotního pojištění, změnami v pojetí neživotních rizika a možnosti jejich řešení komerčním pojištěním..

Výsledek učení

- Schopnost orientovat se v jednotlivých typech pojištění finančních ztrát.
- Schopnost vyhodnotit strukturu produktů neživotního pojištění.
- Schopnost chápat roli pojištění v oblasti zemědělství.
- Schopnost orientovat se v jednotlivých podobách pojištění odpovědnosti za škody.

Obsah

Struktura neživotního pojištění a faktory ji ovlivňující, produkty finančních rizik, produkty odpovědnostního pojištění, pojistné produkty podporované ze strany státu – zemědělské pojištění.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 7., 8.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.12. Bankopojištění, mezisekteriální diverzifikace, multifunkční finanční konglomeráty

Cíl

Seznámit posluchače s důvody existence a podobou trendů v oblasti mezisekteriální diverzifikace, dopady na pojistné trhy.

Výsledek učení

- Schopnost orientovat podobách mezisekteriální diverzifikace.
- Schopnost vyhodnotit uplatnění bankopojištění v jednotlivých segmentech pojistných trhů.

Obsah

Pojem bankopojištění, důvody uplatnění bankopojištění, vývoj v oblasti bankopojištění, problémy s bankopojištěním spojené, multifunkční finanční konglomeráty.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2010): Teorie pojistných trhů. Kapitola 10.6.

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

3.13. Aktuální problémy pojistných a finančních trhů

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRŮVODCE STUDIEM

Cíl

Seznámit studenty s aktuálními trendy na pojistných trzích v návaznosti na vývoj finančních trhů, s aktuální problémy na pojistných trzích.

Výsledek učení

- Schopnost chápat vývoj na pojistném trhu v souvislosti s faktory tento vývoj ovlivňujícími.
- Schopnost vyhodnotit vývojové trendy na pojistných trzích v souvislosti s vývojem na finančních trzích.
- Schopnost orientovat se ve změnách na pojistných trzích a jejich dopadech na pojistitele i pojistníky.

Obsah

Aktuální vývojové trendy na pojistných trzích a faktory ovlivňující pojistné trhy, aktuální otázky situace na světových pojistných trzích a na českém pojistném trhu.

Zdroje ke studiu

Ducháčková, Daňhel (2012): Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. Kapitola 11. a 12 .

Způsob ověření znalostí studentem

Otázky zpřístupněné studentům v InSIS.

4. Literatura

Povinná:

DUCHÁČKOVÁ, E. -- DAŇHEL, J. Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2012. 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.

DUCHÁČKOVÁ, E. -- DAŇHEL, J. Teorie pojistných trhů. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

Doplňková:

CIPRA, T. -- Kapitálová přiměřenost ve financích a solventnost v pojišťovnictví. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2002. ISBN 80-86119-5

VOSTATEK, J. -- Sociální a soukromé pojištění. 2. vyd. Praha : ASPI Publishing, 2002, ISBN 8085963213

5. Zakončení předmětu

Vypracování seminární práce	30 %
Absolvování závěrečného testu	70 %
Celkem	100 %